

РОЛЬ ТНК В ЕКОНОМІЧНІЙ СТРАТЕГІЇ США

©2021 ЧЕРНОВА О. В., ЗАЯЦЬ Д. Г.

УДК 339.98
JEL: F23; P45

Чернова О. В., Заяць Д. Г. Роль ТНК в економічній стратегії США

Метою статті є аналіз впливу американських транснаціональних корпорацій (ТНК) на економічну стратегію Сполучених Штатів Америки. У ході дослідження розглянуто сутність категорії «транснаціональна корпорація» та визначено особливості функціонування провідних ТНК. З'ясовано ключові вектори економічної стратегії США на сучасному етапі. Проаналізовано діяльність транснаціональних (багатонаціональних) корпорацій на території Сполучених Штатів Америки. У статті здійснено комплексний аналіз існуючих рейтингів американських транснаціональних корпорацій. Проаналізовано ключові показники їхньої діяльності в різних сферах суспільного виробництва та галузях економіки. Надано оцінку впливу транснаціональних корпорацій на економіку США за допомогою аналізу динаміки експорту, імпорту, показників валового внутрішнього продукту (ВВП) і валового внутрішнього продукту на душу населення. Досліджено діяльність американських ТНК на територіях іноземних держав. Проведено аналіз динаміки прямих іноземних інвестицій Сполучених Штатів Америки за кордоном і масштаби інвестування в національну економіку країни з-за кордону. Розглянуто географічну структуру прямих іноземних інвестицій із Сполучених Штатів Америки. Виявлено існуючі загрози економіці США, які спричиняють своєю діяльністю транснаціональні корпорації, надано оцінку їх наслідкам. Зроблено висновки щодо подальших перспектив транснаціоналізації економіки США та впливу глобальних компаній на економічну стратегію Сполучених Штатів Америки.

Ключові слова: транснаціоналізація, глобалізація, транснаціональна корпорація (ТНК), багатонаціональна компанія, прямі іноземні інвестиції (ПІІ), географічна структура потоків іноземних інвестицій, економічна стратегія, лобіювання.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-5-42-48>

Рис.: 5. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 11.

Чернова Ольга Вадимівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки, Навчально-науковий інститут економіки, оподаткування та митної справи Університету державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, 08205, Україна)

E-mail: olga.chernova.online@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5053-708X>

Заяць Діана Григорівна – магістрантка, Університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, 08201, Україна)

E-mail: dianochka_zayats@ukr.net

UDC 339.98
JEL: F23; P45

Chernova O. V., Zaiats D. H. The Role of TNCs in U.S. Economic Strategy

The article is aimed at analyzing the impact of American transnational corporations (TNCs) on the economic strategy of the United States of America. During the research, the essence of the category of «transnational corporation» is considered and the peculiarities of functioning of the leading TNCs are defined. The key vectors of U. S. economic strategy at the present stage are specified. The activities of transnational (multinational) corporations in the United States of America is analyzed. The article carries out a comprehensive analysis of the existing ratings of American transnational corporations. The key indicators of their activity in various spheres of public production and sectors of economy are analyzed. The impact of transnational corporations on the U.S. economy is evaluated by analyzing the dynamics of exports, imports, indices of gross domestic product (GDP) and gross domestic product per capita. The activities of American TNCs in the territories of foreign countries is studied. The analysis of the dynamics of direct foreign investment of the United States of America abroad and the scale of investment in the national economy of the country from abroad is carried out. The geographical structure of foreign direct investment from the United States of America is considered. Existing threats to the U.S. economy caused by transnational corporations are identified, and their consequences are estimated. Conclusions have been drawn on the future prospects of transnationalization of the US economy and the impact of global companies on the economic strategy of the United States of America.

Keywords: transnationalization, globalization, transnational corporation (TNC), multinational company, foreign direct investment (FSI), geographical structure of foreign investment flows, economic strategy, lobbying.

Fig.: 5. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 11.

Chernova Olga V. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economics, Educational and Scientific Institute of Economics, Taxation and Customs of the University of the State Fiscal Service of Ukraine (31 Universytetska Str., Irpin, 08205, Ukraine)

E-mail: olga.chernova.online@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5053-708X>

Zaiats Diana H. – Graduate Student, University of the State Fiscal Service of Ukraine (31 Universytetska Str., Irpin, 08201, Ukraine)

E-mail: dianochka_zayats@ukr.net

Процеси глобалізації та транснаціоналізації глибоко вкорінилися в сучасну світову економіку. Важко уявити країну, яка б не співпрацювала з іншими державами та не була пов'язана із глобальною економікою. Посередниками для співпраці різних країн світу, як правило, виступають транснаціональні корпорації.

Саме глобальні компанії допомагають державам виходити на міжнародну арену та лобіювати власні інтереси по всьому світу. Таким чином, інтереси урядів держав і транснаціональних корпорацій почали переплітатися.

Світові гіганти все частіше стають стратегічно важливим напрямком розвитку економіки розвине-

них країн світу, таких як: Сполучені Штати Америки, Китай, Японія та країни Західної Європи.

Головним напрямком стратегії Сполучених Штатів Америки виступає виявлення країни як економічного, технологічного та військового світового лідера. При цьому, саме транснаціональні корпорації, які діють на території Сполучених Штатів, сприяють реалізації даної стратегії розвитку держави. Таким чином, вивчення наслідків діяльності ТНК у США є важливим та актуальним і для вітчизняної економіки, яка є безпосереднім учасником сучасних процесів глобалізації та транснаціоналізації.

Дослідженням даної теми займалася низка вітчизняних і закордонних учених, серед них: І. Давидова, Ю. Пенська, Д. Манойленко, С. Ушанов, У. Моторнюк, Б. Чеунг, М. Пілка, Н. Салатюк, В. Венгер, Е. Лимонова, О. Гринь, М. Когут, Р. Мадяр, К. Брензович, Ю. Майборода та інші.

Мета статті – аналіз впливу американських ТНК на економічну стратегію США.

Наразі не існує країн, яких би не торкнулися процеси глобалізації та транснаціоналізації. Адаже глобальні компанії давно зрослися із економіками більшості країн світу та суттєво впливають на їх розвиток.

Термін «ТНК» (*transnational corporation*) і його еквіваленти: багатонаціональне підприємство, багатонаціональна компанія, багатонаціональна корпорація (*multinational enterprise, multinational company, multinational corporation*) вперше з'явилися в 1960–1962 рр. [1, с. 6].

У літературі існує безліч трактувань даного поняття. Найбільш значущим, на нашу думку, є визначення експертів ЮНКТАД: «ТНК – це підприємство, що поєднує юридичних осіб будь-яких організаційно-правових форм і видів діяльності у двох і більше країнах, яке здійснює проведення зв'язаної політики та загальної стратегії через один чи більше центрів прийняття рішень» [2].

Отже, можна сказати, що ТНК – це масштабна компанія або об'єднання компаній, яке має філії та дочірні підприємства в різних країнах світу. Дана компанія займається певним видом діяльності, вкладає інвестиції в підпорядковані їй підприємства. Під час своєї діяльності користується іноземним капіталом, ресурсами, кадрами та географічним розташуванням країн, де розповсюджується її діяльність.

Очевидно, що Сполучені Штати Америки є базою для існування найбільшої кількості світових транснаціональних корпорацій разом із Японією та країнами Західної Європи. До сприятливих умов існування ТНК на території США можна віднести: помірне оподаткування, невтручання держави в підприємство, наявність сировини, великий і постійно зростаючий споживчий ринок, постійне впровадження інновацій і новітніх технологій, наявність відповідної м'якої та жорсткої інфраструктури.

Американські ТНК міцно укріпилися на світових ринках у другій половині ХХ століття. У 2019 р. за рейтингом Fortune Global 500 США були на 1 місці у світі за кількістю національних ТНК, що в нього потрапили, – 121 компанія (119 компаній у рейтингу – з Китаю, на третій позиції – Японія лише з 52 компаніями в загальному списку), і на 6 місці – за кількістю компаній, що припадають на 1 мільйон населення, – за цим індексом Китай значно відстає від США, а лідером є Швейцарія з показником 1,63 (індекс США – 0,368) [3].

На ринку США є гіганти фінансового сектора (ICBC, BNP Paribas, ING, HSBC), страхування (Allianz, Prudential), автомобільної промисловості (Toyota Motor, Volkswagen Group), нафтової промисловості (PetroChina, Total), хімічної промисловості (BASF, Novartis) і багатьох інших компаній. Річні продажі першої десятки ТНК, що працюють у США, перевищують 1,5 трлн дол. США [3].

США – абсолютний світовий лідер у сфері виробництва літаків (40% світового ринку). Такі американські компанії, як Boeing, Cessna (Textron), Lockheed Martin і General Dynamics, виробляють більше шість цивільних і військових літаків світу на заводах по всій території Сполучених Штатів [4].

Стратегія США направлена також на гегемонію у фінансовому секторі. На сучасному етапі серед 30 найбільших і найвпливовіших банків світу знаходяться 8 банків США: Citigroup, JP Morgan Chase, Bank of America, Goldman Sachs, Wells Fargo, Bank of New York Mellon, Morgan Stanley, State Street [4]. Таким чином, саме ці корпорації посилюють становище США у світовій фінансовій системі.

Серед рейтингу Forbes у Топ-10 найбільш інноваційних компаній світу (тобто ті, які найбільше інвестують в інноваційні проекти) увійшли такі компанії США: Salesforce.com, Tesla Inc., Amazon.com, Netflix, Incyte, Regeneron Pharmaceuticals [5]. Та й кожний США зберігає своє технологічне лідерство у світі. Це підтверджує те, що Штати є інноваційною країною, яка здатна впроваджувати в роботу предмети НТР і навіть винаходити їх.

Загалом в економічному капіталі США присутні 383 іноземні компанії з 41 країни, у тому числі такі гіганти, як HSBC, Samsung, Nestle, Panasonic та інші.

У табл. 1 наведено рейтинг ТНК за обсягом виручки, які здійснюють свою діяльність на території США, за 2019 р.

На основі даного рейтингу виявлено, що найбільшою компанією, яка працює на території США, є Walmart, що займається роздрібною торгівлею. Виручка компанії складає 514 405 млн дол. США. Зазначимо, що Walmart посідає першу сходинку в рейтингу Fortune Global-500.

На другому місці стоїть корпорація Exxon Mobil (галузь – нафта і газ, виручка – 290 212 млн дол. США). Вона займає 8 місце в рейтингу Fortune

Найкрупніші компанії США за виручкою станом на 2019 р. (за Fortune 500)

№ з/п	Компанія	Штаб-квартира	Галузь промисловості	Місце у Fortune Global-500	Виручка, млн дол. США	Кількість працівників, ос.
1	Walmart	Бентонвіль (Арканзас)	Роздрібна торгівля	1	514 405	2 200 000
2	Exxon Mobil	Ірвінг (Техас)	Нафта і газ	8	290 212	71 000
3	Apple	Купертино (Каліфорнія)	Електроніка	11	265 595	132 000
4	Berkshire Hathaway	Омаха	Конгломерат (інвестиції та страхування)	12	247 837	389 000
5	Amazon.com	Сіетл	Роздрібна торгівля	13	232 887	647 500
6	UnitedHealth Group	Міннетонка (Міннесота)	Охорона здоров'я	14	226 247	300 000
7	McKesson	Сан-Франциско	Охорона здоров'я	17	214 319	68 000
8	CVS Health	Вунсокет (Род-Айленд)	Охорона здоров'я	19	194 579	295 000
9	AT&T	Даллас	Конгломерат (телекомунікації)	25	170 756	268 220
10	AmerisourceBergen	Честербрук (Пенсильванія)	Фармацевтика	27	167 940	20 500
11	Chevron	Сан-Рамон (Каліфорнія)	Нафта і газ	28	166 339	48 600
12	Ford Motor	Дирборн (Мічиган)	Автомобільна	30	160 338	199 000
13	General Motors	Детройт	Автомобільна	32	147 049	173 000
14	Costco Wholesale	Іссакуа (Вашингтон)	Роздрібна торгівля	35	141 576	194 000
15	Alphabet	Маунтин-В'ю (Каліфорнія)	Технології	37	136 819	98 771

Джерело: складено на основі [3].

Global-500. Третє місце належить відомій компанії Apple (галузь – електроніка, виручка – 265 595 млн дол. США). Також їй належить 11 місце в рейтингу Fortune Global-500.

Серед 15-ти лідерів переважають компанії, що працюють в галузі роздрібної торгівлі, охорони здоров'я, електроніки, телекомунікацій і технологій, нафтогазової, автомобільної промисловості та фармацевтики.

Більшість транснаціональних корпорацій займаються виробництвом і торгівлею товарів і послуг. Оскільки економіка США тісно пов'язана із діяльністю таких компаній, показники зовнішньої торгівлі держави певною мірою залежать від діяльності даних компаній. Проаналізуємо експорт та імпорту США протягом 2014–2018 рр. (рис. 1).

За даними рис. 1 спостерігаємо зниження експорту в країні із 2014 р. по 2016 р. Далі з 2016 р. по

2018 р. відбулося зростання даного показника. Загалом експорт США протягом 5 останніх років зріс на 261,1 млрд дол. США. Це є позитивним явищем для економіки держави.

Щодо імпорту, показник спадав із 2014 р. по 2016 р. Із 2016 р. до 2018 р. імпорту почав зростати. Загалом протягом 2014–2018 рр. обсяги імпорту в країну США зросли на 138,55 млрд дол. США.

Порівнюючи експортну спеціалізацію США та доходи американських корпорацій у різних секторах економіки, можна помітити, що американські компанії є розвинутими в тих галузях економіки, які вважаються провідними в експортній спеціалізації США. Таким чином, транснаціональні корпорації великою мірою забезпечують експортну спеціалізацію Сполучених Штатів Америки та встановлюють позиції країни на галузевих світових ринках.

Природні переваги США сприяли заснуванню американських транснаціональних корпорацій –

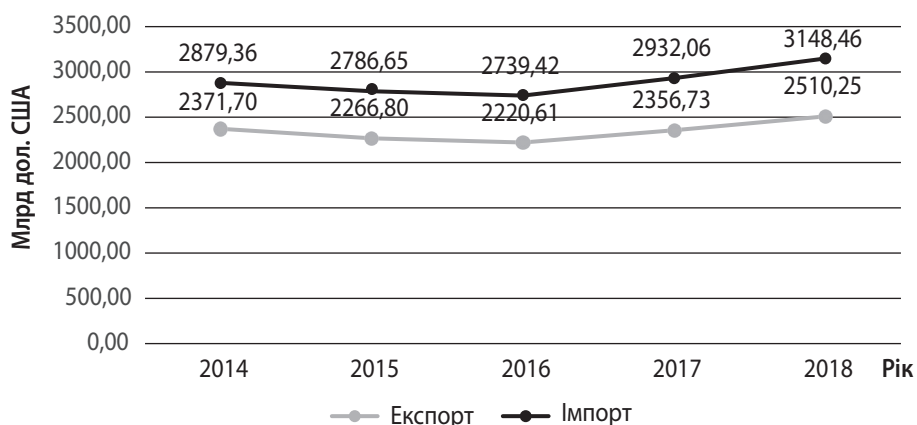

Рис. 1. Динаміка експорту та імпорту США протягом 2014–2018 рр. (млрд дол. США)

Джерело: складено на основі [6].

світових лідерів, які працюють у сфері нафто- та газовидобутку. Найбільшими з них є: Exxon Mobil (перша сходинка світового рейтингу), Chevron та ConocoPhillips [7].

ТНК є найбільшими у світі роботодавцями. Розглянемо рейтинг найбільших роботодавців Сполучених Штатів Америки станом на 2019 р. (рис. 2).

За даними діаграми з'ясовано, що найбільшим роботодавцем Сполучених Штатів вважається United Federal Government – централізована система державного управління США (2,7 млн осіб). На наступних сходинках стоять корпорації: Walmart (роздрібна торгівля та логістика – 1,5 млн осіб), McDonald's (ресторанний бізнес – 420 000 осіб), Kroger (мережа продуктових магазинів – 400 000 осіб).

До компаній, які забезпечують роботою найбільшу кількість населення США, також належать ті, що працюють у сфері фінансових послуг, інвестуван-

ня, програмного забезпечення, ІТ-послуг, онлайн-ритейлу та обчислень.

Показники валового внутрішнього продукту США напряму пов'язані із результатами діяльності транснаціональних корпорацій на їх території. Розглянемо динаміку ВВП і ВВП на душу населення Сполучених Штатів протягом 2015–2019 рр. (рис. 3).

За даними графіків спостерігаємо, що ВВП США протягом останніх п'яти років зріс на 3208,4 млрд дол. США. Найбільше зростання показника відбулося із 2017 р. по 2018 р. – на 1094,83 млрд дол. США.

Щодо ВВП на душу населення, то протягом 2015–2019 рр. даний показник у США мав тенденцію до зростання. Протягом п'яти років показник піднявся на 3692,3 дол. США. Найбільше зростання ВВП на душу населення було зафіксоване із 2017 р. по 2018 р. – на 1412,7 дол. США.

Уряд США вважає, що національні інтереси їхньої країни реалізуються шляхом експансії корпо-

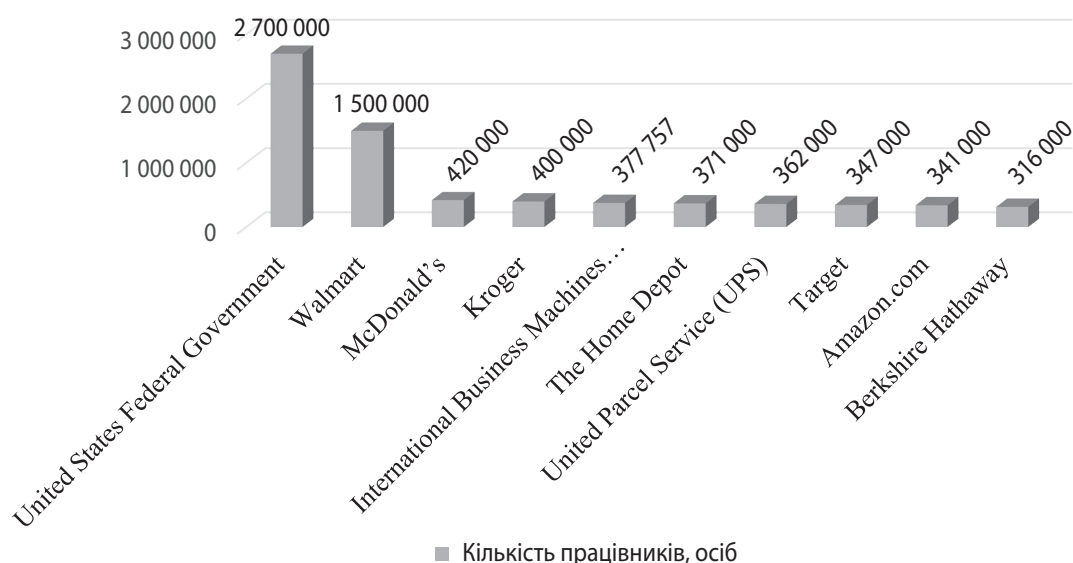

Рис. 2. Найбільші роботодавці США станом на 2019 р.

Джерело: складено на основі [8].

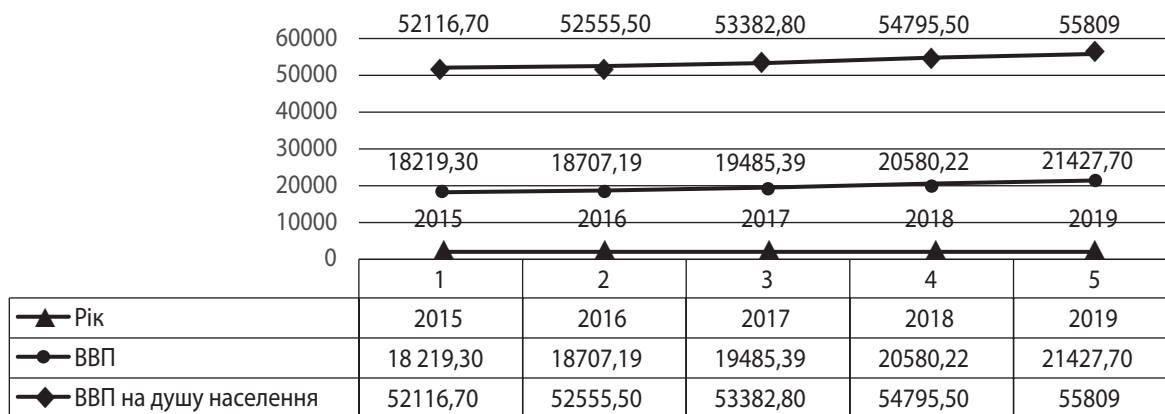

Рис. 3. Динаміка ВВП і ВВП на душу населення Сполучених Штатів Америки протягом 2015–2019 рр. (млрд дол. США)

Джерело: складено на основі [6].

рацій у виробництві товарів і послуг. Прямі іноземні інвестиції виступають основним засобом США, за допомогою якого ті підтримують свої позиції на зовнішніх ринках. Саме виробництво товарів, які потребують високих витрат праці у країнах, які розвиваються, дозволяє американським корпораціям успішно конкурувати в галузі виробництва товарів, вартість яких буває низькою [9].

Розглянемо динаміку ПІІ Сполучених Штатів за кордон і в економіку держави протягом 2015–2019 рр. (рис. 4).

На основі даних діаграми спостерігаємо збільшення вкладень інвестицій за кордон з боку США. Протягом 2015–2019 рр. показник прямих іноземних інвестицій із США в інші країни світу зріс на 670 521 млн дол. США.

Щодо динаміки прямих іноземних інвестицій у США: із 2015 р. по 2019 р. спостерігається постійне зростання даних вкладень. Загалом притік інвестицій у США з-за кордону за даний період збільшився на 1 103 455 млн дол. США.

На рис. 5 наведено географічну структуру потоків прямих іноземних інвестицій із США станом на 2019 р.

Із рис. 5 видно, що найбільшу кількість прямих іноземних інвестицій від США отримують Нідерланди – 860,53 млрд дол. США, на другому місці опинилася Велика Британія – 851,41 млрд дол. США, третє місце посідає Люксембург, який отримує обсяг інвестицій із США в розмірі 766,1 млрд дол. США.

Сполучені Штати Америки вкладають інвестиції й в економіку України. На її території знаходиться чимала кількість американських компаній. Сумарна капіталізація американських дочірніх компаній в Україні складає 47,3 млрд грн, водночас капіталізація материнських компаній – 829,18 млрд дол. Необхідно підкреслити, що частка прямих іноземних інвестицій із США в українську економіку становить 1,6% (а без урахування ПІІ з Кіпру – 2,1%) [11].

Варто зазначити, що ТНК спричиняють і негативний вплив на економіки країн. До серйозних проблем, які спричинені діяльністю транснаціональних компаній у США, належать такі:

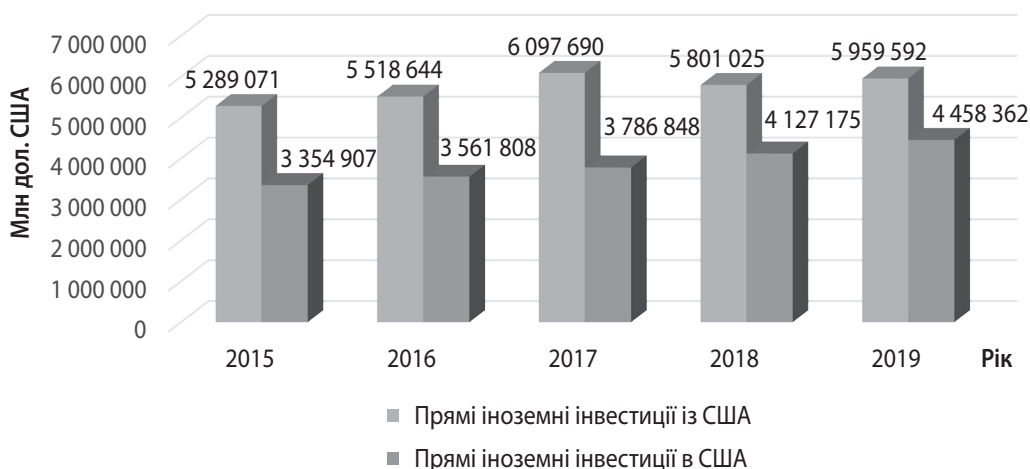

Рис. 4. Динаміка ПІІ США протягом 2015–2019 рр. (млн дол. США)

Джерело: складено на основі [10].

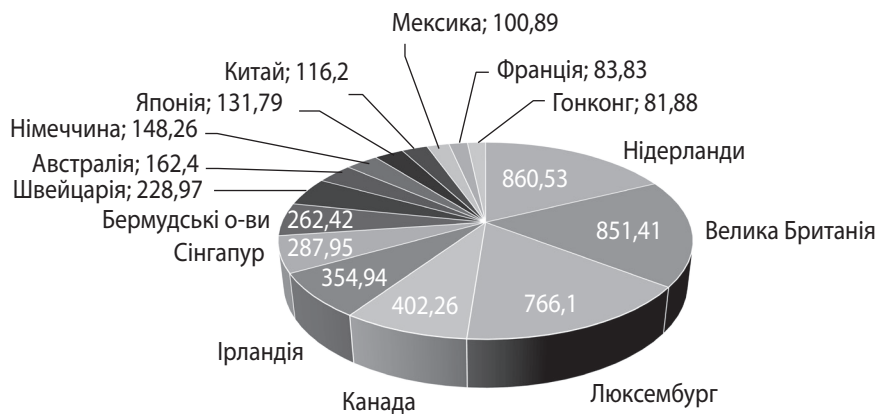

Рис. 5. Географічна структура ПІІ із США за кордон (млрд дол. США)

Джерело: складено на основі [10].

- ✦ захоплення галузей, панування на ринку, витіснення та поглинання менших підприємств;
- ✦ відтік фінансів, валюти та капіталу з країни через інвестування інших держав;
- ✦ відтік кваліфікованих кадрів за кордон для роботи на дочірніх підприємствах США;
- ✦ залежність між зовнішньою діяльністю держави та діяльністю корпорацій;
- ✦ деіндустріалізація економіки;
- ✦ загроза екології та інші.

Незважаючи на вищесказане, ТНК залишаються основою економічної стратегії США. Адже вони є також політичними, економічними та дипломатичними агентами, які реалізують зовнішньоекономічну стратегію держави [9].

ВИСНОВКИ

Отже, транснаціональні корпорації глибоко вкорінилися в економіку США та мають на неї великий вплив, переважно позитивний. Доказом цього твердження є те, що разом із покращенням діяльності ТНК у країні підвищуються показники експорту, ВВП і ВВП на душу населення. Транснаціональні корпорації забезпечують лідерство Сполучених Штатів Америки в багатьох галузях глобальної економіки та сприяють зміцненню позицій держави на світовій політичній арені. Таким чином, це доводить ефективність залучення ТНК в економічну стратегію США. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Давидова І. О., Величко К. Ю., Печенка О. І. Транснаціональні корпорації : навч. посіб. Харків : Форт, 2018. 174 с.
2. United Nations Conference on Trade and Development. URL: <https://unctad.org/>
3. Fortune Global 500. 2019. URL: <https://fortune.com/global500/2019/>
4. Хватов Ю. Ю. Економіка США: етапи і аналіз сучасних тенденцій розвитку. *Академічний огляд*. 2017. № 2. С. 84–95. DOI: 10.32342/2074-5354-2017-2-47-9

5. UNESCO Science Report Towards 2030. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002354/235406e.pdf>
6. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org>
7. Скороход І. С., Миронюк І. М. Діяльність ТНК на світовому нафтовому ринку. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2017. Вип. 1. С. 45–48. URL: http://www.visnyk-ekon-old.uzhnu.edu.ua/images/pubs/49_2/49_45-48.pdf
8. 10 Largest Employers in the United States. URL: <https://largest.org/misc/employers-usa/>
9. Манойленко Д. В. Держави та транснаціональні корпорації: проблема взаємовідносин (міжнародно-правовий аспект). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2014. Вип. 29. Т. 2. С. 258–261.
10. Foreign Direct Investment (FDI): United States // Select USA. URL: <https://www.selectusa.gov/servlet/servlet.FileDownload?file=015t00000003D9M>
11. Амелін А., Хоменко О. Капіталізація американських інвесторів, які інвестували в Україну – \$0,8 трлн. URL: <https://uifuture.org/publications/23455-kapitalizacia-amerikanskih-investoriv-aki-investovali-v-ukrainu-08-trl/>

REFERENCES

“10 Largest Employers in the United States”. <https://largest.org/misc/employers-usa/>

Amelin, A., and Khomenko, O. “Kapitalizatsiia amerykanskykh investoriv, yaki investovali v Ukrainu - \$0,8 trln” [Capitalization of American Investors who Invested in Ukraine – \$ 0.8 Trillion]. <https://uifuture.org/publications/23455-kapitalizacia-amerikanskih-investoriv-aki-investovali-v-ukrainu-08-trl/>

Davydova, I. O., Velychko, K. Yu., and Pechenka, O. I. *Transnatsionalni korporatsii* [Transnational Corporations]. Kharkiv: Fort, 2018.

“Foreign Direct Investment (FDI): United States”. Select USA. <https://www.selectusa.gov/servlet/servlet.FileDownload?file=015t00000003D9M>

“Fortune Global 500. 2019”. <https://fortune.com/global500/2019/>

Khvatov, Yu. Yu. “Ekonomika SShA: etapy i analiz suchasnykh tendentsii rozvytku” [The US Economy: Stages

and Analysis of Current Development Trends]. *Akademichniy ohiad*, no. 2 (2017): 84-95.

DOI: 10.32342/2074-5354-2017-2-47-9

Manoilenko, D. V. "Derzhavy ta transnatsionalni korporatsii: problema vzaiemovidnosyn (mizhnarodno-pravovyi aspekt)" [States and Transnational Corporations: Relationship Problems (International Legal Aspects)]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii «Pravo»*, vol. 2, no. 29 (2014): 258-261.

Skorokhod, I. S., and Myroniuk, I. M. "Dialnist TNK na svi-tovomu naftovomu rynku" [Activities of TNCs in the World Oil Market]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu*, is. 1 (2017): 45-48. http://www.visnyk-ekon-old.uzhnu.edu.ua/images/pubs/49_2/49_45-48.pdf
The World Bank. <https://www.worldbank.org>
"UNESCO Science Report Towards 2030". <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002354/235406e.pdf>
"United Nations Conference on Trade and Development". <https://unctad.org/>

УДК 005.942:339.9
JEL: F29; F42; M16

СТРАТЕГІЇ ТА ФОРМИ ВИХОДУ КОНСАЛТИНГОВОЇ КОМПАНІЇ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК

©2021 ЧЕРНУХА Т. С., БУНЧИКОВА Т. С.

УДК 005.942:339.9
JEL: F29; F42; M16

Чернуха Т. С., Бунчикова Т. С. Стратегії та форми виходу консалтингової компанії на міжнародний ринок

Мета статті полягає в необхідності дослідження теоретичних і практичних аспектів щодо формування та вибору стратегії виходу господарюючих суб'єктів сфери консалтингу на міжнародний ринок та адаптації визначених закономірностей до модифікації кон'юнктури ринку. У статті досліджено тренди, характерні особливості та тенденції міжнародного ринку консалтингу у сфері технічного проектування та інжинірингу; окреслено ключові поняття галузі; наведено пропорції даного виду бізнесу; виявлено динаміку ринку консалтингових послуг з технічного обслуговування та консультування США та країн Європейського Союзу. Проаналізовано фактори впливу на міжнародну політику консалтингової компанії з технічного проектування й інжинірингу та наведено блок-схему формування міжнародної стратегії виходу на світовий ринок. Визначено етапи формування стратегії та форми виходу консалтингової компанії на міжнародний ринок. Аналіз рівня залучення при різних стратегіях виходу на зовнішні ринки дозволив систематизувати стратегії виходу на зовнішні ринки за критеріями. У результаті дослідження було виділено нові вектори стратегічних підходів до діяльності консалтингової компанії на міжнародному ринку, проведено оцінку привабливості стратегічної зовнішньої бізнес-діяльності на основі методу Дельфі. Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є обґрунтування стратегії розширення ринку, в рамках якого консалтингова компанія може адаптувати існуючі послуги для нових ринків. Подальший розвиток ери «консалтинг 4.0» може привести до заміщення традиційних консалтингових послуг.

Ключові слова: міжнародний ринок, стратегія, конкурентоспроможність, форми виходу, консалтинг, проектування.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-5-48-56>

Рис.: 9. Табл.: 4. Бібл.: 10.

Чернуха Тетяна Станіславівна – кандидат економічних наук, викладач кафедри міжнародної економіки та менеджменту, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: Tatyana0009@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0719-9804>

Бунчикова Тетяна Сергіївна – магістрантка, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: tbunchikowa991223@gmail.com

UDC 005.942:339.9
JEL: F29; F42; M16

Chernukha T. S., Bunchykova T. S. The Strategies and Forms of Entrance to the International Market for a Consulting Company

The article necessitates studying the theoretical and practical aspects pertaining to the formation and choice of a strategy for the entrance of economic entities in the consulting sphere to the international market along with adaptation of certain regularities to the modification of market conditions. The article researches trends, characteristic features and tendencies of the international consulting market in the field of technical design and engineering; outlines key concepts of the industry; presents proportions of this type of business; identifies the dynamics of the market of consulting services on technical maintenance and consulting in the USA and the countries of the European Union. The factors of influence on the international policy of the consulting company for technical design and engineering are analyzed and a block scheme for the formation of an international strategy for entrance to the world market is presented. The stages of formation of the strategy and form of the consulting company's entry into the international market are defined. The analysis of the level of involvement in various strategies for entering foreign markets allowed to systematize the strategies for entering foreign markets according to certain criteria. As a result of the research, new vectors of strategic approaches to the consulting company's activities in the international market are allocated, the attractiveness of strategic external business activities is assessed by means of the Delphi method. Prospect for further research in this direction is a substantiation of the market expansion strategy, in which the consulting company can adapt the extant services for new markets. Further development of the era of «consulting 4.0» can lead to the replacement of traditional consulting services.

Keywords: international market, strategy, competitiveness, forms of entrance, consulting, projecting.

Fig.: 9. Tabl.: 4. Bibl.: 10.

Chernukha Tetiana S. – PhD (Economics), Lecturer of the Department of International Economics and Management, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: Tatyana0009@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0719-9804>

Bunchykova Tetiana S. – Graduate Student, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: tbunchikowa991223@gmail.com